

Donderdag den 1sten

van Zomermaand.

NB. Bij de Courant van heden wordt alomme een half-vels bijvoegsel gratis uitgegeven.

H O L L A N D.

LEIDEN den 30 van Bloemaand.

CURATOREN van de koninklijke universiteit te Leiden, door Z. M. daartoe geautoriseerd, hebben, ter vervulling van het overig gedeelte van den leerstoel van den overleden hoogleeraar Kluit, en van het nog opengebleven van den hoogleeraar Luzac, beroepen tot ordinarius, professor statistices, hodiernas, artis diplomatice et historiae belgicae, den heer Dr. Hermannus Tollius.

De ondergeteekende brengt, bij deze, ter kennis van het publiek, dat het Z. M., bij onderscheiden besluiten van den 22sten van Bloemaand, heeft behaagd, alles, wat tot de administratie van den waterstaat behoort, afgescheiden van het ministerie van binnenlandsche zaken, en daarentegen alle overige werkzaamheden van hetzelfde met het ministerie van eeredienst te vereenigen, en wijders den ondergeteekenden te benoemen tot minister van eeredienst en binnenlandsche zaken; dat, dienvolgens, met den dag van heden, de opgemelde afscheiding der administratie van den waterstaat van het ministerie van binnenlandsche zaken, en de vereeniging der overige binnenlandsche administratie met die van den eeredienst, is geëffectueerd; en hij ondergeteekende zijne functien van minister van eeredienst en binnenlandsche zaken heeft aanvaard, wordende voorts bij deze gecommuniceerd, dat alle brieven, welke aan hem in zijne qualiteit worden afgezonden, behooren te zijn geadresseerd: Aan den minister van eeredienst en binnenlandsche zaken; zonder bijvoeging van zijnen naam; als zulkende alle brieven, die tevens zijnen naam op het adres voeren, als particuliere brieven beschouwd en behandeld worden; dat wijders alle brieven, wier inhoud de administratie van den eeredienst concerneert, op een der hoeken van het adres behooren gekenmerkt te zijn met de woorden: eerste divisie, terwijl, door de weglating dier woorden, van zelve alle de overige zullen onderscheiden zijn; dat, eindelijk, hij ondergeteekende, alle die brieven, welke hem in voorschreven qualiteit verlangen te spreken, zal ontvangen in het lokaal van het ministerie, op de Kloveniers-Burgwal bij het Oude-Mannenhuys, in n°. 4, des maandags en woensdags, van iedere week, van twaalf tot twee uren, en wel bepaaldelijk des maandags voor alle objecten van eeredienst, en des woensdags voor alle overige objecten van binnenlandsch belang.

Amsterdam, den 28sten van Bloemaand 1809. De minister van eeredienst en binnenlandsche zaken, VAN DER CAPELLEN.

DE MINISTER VAN DEN WATERSTAAT brengt, bij deze, ter kennis van het publiek, dat het Z. M. heeft behaagd, bij Hoogstdezelfs besluit van den 22sten dezer, n°. 6, alles, wat tot de directie van den waterstaat betrekking heeft, afgescheiden van het ministerie van binnenlandsche zaken. Dat hij minister deszelfs functien, als minister van den waterstaat, op heden heeft aanvaard, en dat men voortaan, met betrekking tot den waterstaat, zich aan hem minister, in voorschreven qualiteit, zal behooren te adresseren. Wordende de audientie-dag van den minister bepaald op donderdag van elke week, van 11 tot 1 uren, provisioneel in het lokaal op de Kloveniers-Burgwal.

Amsterdam, den 28sten van Bloemaand 1809. De minister, voornoemd, A. P. DE WENT.

BAVARIË den 27 van Bloemaand.

De brieven, heden door eene estafette alhier ontvangen, melden, dat de hertog van Belluno, maarschalk Victor, op nieuw uitstekende voordeelen op het leger van Cuesta bepaald heeft. De sterke plaats Alcantara, op de oevers van den Taag, is stormenderhand ingenomen. Men heeft er 5 a 600 gevangenen gemaakt en al het geschut veroverd. De opstandelingen van Asturie moesten den 20sten, op alle punten, door de drie afdeelingen, welke in deze provincie zijn ingerukt, aangevallen worden.

Men zegt, dat de Koning van Spanje, den 13 afrijden van Madrid vertrokken is, ten einde zich naar Aranjuez te begeven. Men gelooft nog altijd, dat Z. M. van daar naar Andalusie veruitrekken zal.

Het hoofdkwartier van Cuesta is te Monasterio, 14 mijlen van Seville. Alle de tijdingen, die wij ontvangen, laten geen twijfel over, of de hertog van Dalmatie heeft zich van Lissabon meester gemaakt.

twijfel over, of de hertog van Dalmatie heeft zich van Lissabon meester gemaakt.

De alhier aankomen staats-gevangenen zijn gister ochtend naar Angoulême vertrokken. (Journal de l'empire van den 27 van bloem.)

PARYS den 26 van Bloemaand.

Een autentieke brief, gedagteekend uit Hadersdorf, den 20sten van bloemaand, op den middag, deelt ons hoofdzakelijk het volgende mede:

» De overtocht van den Donau is met eene verwonderingwaardige snelheid ten uitvoer gebracht. Men is hier 12 mijlen van Weenen, en 4 mijlen van den vijand, die ons niet kan verwachten, want zulk een spoed kon men niet vermoeden.

» De prins van Ponte-Corvo en de generaal van Damme hebben op het leger van den generaal Bellegarde een groot voordeel behaald. De legers van den Keizer zegepraalen overal. Het leger van Italie komt zich bij het duitche voegen. Tyrol is bevredigd.

» Het poolsch leger heeft den aarts hertog Ferdinand overwonnen, en is meester van Gallicie. (Journal de l'empire van den 27 van bloem.)

NEGERNDE BULLETIN.

WEENEN, den 19 van Bloemaand 1809.

Terwijl het leger in Weenen eenige rust nam, terwijl deszelfs korpsen zich verzamelden; terwijl de Keizer wapenshouwingen deed, om aan de dapperen, die zich onderscheiden hadden, belooningen uitte deelen, en tot de vakante plaatsen te benoemen, bereidde men alles wat noodig was tot de gewichtige verrijting van den overtocht des Donau.

Prins Karel, na den slag van Eckmühl, aan de overzijde van den Donau geworpen, had geene andere toevlugt dan de gebergten van Bohemen.

De overblijfselen des legers van prins Karel in het binnenste van Bohemen volgende, zou de Keizer, het is waar, hem zijne artillerie en zijnen veldtros ontnomen hebben; doch dit voordeel was de moeite, om zijn leger, gedurende veertien dagen, in bevoorde en verwoeste bergachtige landen te doen rondtrekken, niet waardig.

De Keizer wilde geen ontwerp beëmen, het welk deszelfs konst binnen Weenen eenen dag kon vertragen, niet twijfelende, of men zoude, in den staat van verbittering, die men verwekt had, deze stad, welke eenen heeten bebolwerkten omtrek heeft, trachten te verdedigen en te verdedigen tegenstand bieden. Van een anderen kant trok deszelfs leger van Italie zijne aandacht tot zich, en de gedachte, dat de Oostenrijkers deszelfs schoone provincien van Frioul en van de Piava in bezit hadden, liet hem geen rust.

De maarschalk Davoust, hertog van Auerstadt, bleef stand houden voor Regensburg, in den tijd, dien prins Karel besteedde, om door de engten van Bohemen te trekken, en aanstonds daarna, rigtte hij zich door Passau en Lintz op den linker bever van den Donau, en alzo vier marschen op dezen prins winnende. Het korps des prins van Ponte-Corvo werd volgens hetzelfde ontwerp gerigt. Eerst deed hij eene beweging op Egra, welke den prins Karel verplichtte het korps van den generaal Bellegarde daar heen afte-zenden; doch, door eenen contra-marsch, rigtte hij zich plotseling op Lintz, alwaar hij voor den generaal Bellegarde aankam; die, dezen contra-marsch vernomen hebbende, zich insgelijks op den Donau rigtte.

Deze kundige krijgsbewegingen, die, volgens de omstandigheden, dag op dag verrigt werden, hebben Italie bevrijd, de barrières der Inn, der Salza, der Traun en al de vijandelijke magazijnen zonder tegenstand geleverd, Weenen onderworpen, de militien en de landweer uit elkander gedreven, de nederlaag der korpsen van den aarts hertog Lodewijk en van den generaal Hiller voltoord, en hebben den vijandelijken generaal deszelfs gevestigden naam doen verliezen.

Deze, den marsch des Keizers ziende, moest bedacht zijn, zich naar Lintz te begeven, de brug over te trekken, en zich af te maaken met de korpsen van den aarts hertog Lodewijk en van den generaal Hiller te vereenigen; maar het fransch leger, was aldaar reeds bij een veracheiden dagen voor dat hij er kon aankomen. Hij had kunnen hopen, zijne vereeniging te Kremis te bewerk-

stellig; ijdele berekeningen! Hij was nog vier dagen ten achter, en de generaal *Hiller*, weder over den Donau trekken, de, was genoodzaakt de schoone brug van Krems te verbranden. Hij hoopte zich eindelijk voor Weenen te vereenigen; hij was weder verscheiden dagen ten achter.

De Keizer deed eene brug over den Donau slaan, tegen over het dorp Ebersdorf, twee uren beneden Weenen. De vloed, op deze plaats in verscheiden armen gedeeld, is 200 loeden breed. Die vestiging begon, den 18den, des namiddags ten 4 uren. De afdeeling Molitor wierp zich op den linker oever, en versloeg de zwakke detachementen, die hem den grond wilden betwisten, en den laatsten arm des strooms deden.

De generaals *Bertrand* en *Pernetti* hebben aan twee bruggen doen werken, de eene meer dan 120, en de andere meer dan 65 roeden lang, en door middel van een eiland met elkander gemeenschap hebbende. Men hoopt, dat de arbeid morgen zal voltooid zijn.

Alle de berigten, die men heeft kunnen bekomen, doen denken, dat de Keizer van Oostenrijk te Znaim is.

Er is nog geen opstand in Massa in Hongarije. Zonder wapens, zonder zadels, zonder geld en zeer weinig verknocht aan het huis van Oostenrijk, schijnt deze natie alle soort van hulp geweigerd te hebben.

De generaal *Lauriston*, aide-de-camp van Z. M., is aan het hoofd van het badensch voetvolk en van de brigade ligte ruitery van den generaal *Colbert*, van Neustadt op Bruck en Simeringberg, een hoogen berg, die de wateren scheidt van de zwarte en middelandsche zeeën, vertrokken. In dezen moeilijken togt heeft hij eenige honderd gevangenen gemaakt.

De generaal *Dupellin* is op Mariazell getrokken, alwaar hij een duizendtal van de landweer ontwapend en eenige honderd krijgsgevangenen gemaakt heeft.

De maarschalk *Lefebvre* is naar Inspruck getrokken; den 14den heeft hij te Vorgel den generaal *Chasteler* ontmoet met zijne Tyrolers. Hij heeft hem overhoop geworpen en hem 700 man en 11 stukken geschut ontnomen.

Den 12den is de blokkade van Kufstein opgeheven. De kamerheer van Z. M., *Germain*, die zich in deze plaats bevond, heeft zich wel gekweten.

Zie hier, hoedanig heden de stelling van het leger is:

De korpsen der maarschalken *Massena* en *Lannes* en het korps grenadiers van den generaal *Oudinot* zijn te Weenen, zoo als ook de keizerlijke garde. Het korps van den maarschalk *Davoust* is tusschen St. Polten en Weenen verdeeld.

De prins van Ponte-Corvo is met de Saxen en Wurtembergers te Lintz; hij heeft te Passau eene reserve. De maarschalk *Lefebvre* is met de beijerschen te Saltzburg en te Inspruck.

De kolonel graaf van *Czerlichew*, aide-de-camp van den Keizer van Rusland, die naar Parijs was gezonden, is op het oogenblik; dat het leger binnen Weenen trok, aangekomen; sedert dien tijd doet hij den dienst en volgt Z. M. Hij heeft tijdingen gebragt van het russisch leger, hetwelk niet eerder uit zijne kantonementen heeft kunnen trekken, dan tegen den 10 of 12 van deze maand.

N^o. I.

Proclamatie van den graaf van Wallis aan de inwoners van Bohemen.

De onverwachte uitkomst van den bloedigen veldslag van den 22sten is reeds bekend; de nederlaag van een groot gedeelte der ruitery is, na een gevecht, hetwelk bijna 5 dagen zonder ophouden geduurd heeft, gedeeltelijk oorzaak van den tegenspoed, welke onze wapenen ondergaan hebben. (1)

Tegenspoeden zijn in den oorlog onvermijdelijk; doch moeten uwen moed niet verzwakken, noch de tot uwe verdediging te nemen maatregelen verlammen; of uw zelfvertrouwen ten de liefde welke gij aan uwe vorsten en aan uw vaderland verschuldigd zijt, verminderen. Het is juist in het oogenblik des tegenspoeds, dat men zijne inspanningen verdubbelt en dat geene opoffering aan een goed burger moet zwaar vallen: deze moet zelfs als een pligt beschouwd worden. Het vaste voornemen van onzen welbeminden soeverein is, om zich met al zijn vermogen tegen de trouwloose pogingen des vijands te verzetten, en hij heeft rogt van de zijde zijner getrouwe onderdanen te verwachten, dat zij gelijkelijk aan zijne wenschen en voornemens zullen beantwoorden.

Z. M., mij tot commissaris-generaal in Bohemen benoemende, heeft mij met dezelfde magt als in 1805 bekleed, om niet alleen door alle mogelijke middelen het leg-korps, waarvan hij mij het bevel heeft toebetrouwd, in werking te brengen; maar ook, om, met bliksem-snelheid, die dappere militie op alle punten bijeentebrengen, welke goede wil en dapperheid ten bolwerk voor de inwoners van Bohemen moeten verstrekken.

(1) Deze zinsnede is met kunst te zamen gesteld. Men erkent, op den 22sten, een bloedigen veldslag verloren te hebben; maar men spreekt er van, als zijde de ontkenning van een vijfdaagsch gevecht, en men hoopt, door middel van den invloed der woorden op de zaken, te doen gelooven, dat men slechts een enkelen slag verloren heeft, en dat dezelve vijf dagen heeft aangehouden; hetwelk inderdaad zeer verkeerend voor de Oostenrijkers zoude zijn: de waarheid is, dat er niet een vijfdaagsche veldslag heeft plaats gehad, maar wel een veldtogt van vijf dagen; hetwelk zeer veel verschilt. Menzelven in een enkelen veldslag te hervormen, is, ten spijtele van de overwonnenen, eene daadzaak, zonder voorbeeld in de geschiedenis der wereld, te onderstellen; terwijl de gebeurtenissen beschrijvende, zoo als dezelve zijn voorgevallen, dat is, eenen veldtogt van vijf dagen nederstellen, de men in gelijks eene daadzaak aanhaalt, zonder voorbeeld in de jaarboeken der wereld; maar waar van de nederlaag, ten aanzien van de overwonnenen, in een geheel tegenovergesteld is.

Z. M. kent en gevoelt dat karakter van standvastigheid en kracht, om tot een vereenigd doel te geraken, hetwelk zoo bijzonder en in zulk eenen hoogen graad den bewoners van Bohemen onderscheidt. Zij is ten vollen overtuigd, dat nog deze keer zijlieden volkomen doordrongen zullen zijn, dat het zekerst middel, om het gevaar tegen te gaan en het gevaar minder groot te maken, als de moed zelfs in het midden van den tegenspoed. Deze verheven deugd bezield ons nog; wij zijn niet ontaard; hetzelfde bloed stroomt nog in onze aderen; dit is ons kostbaarst erfdeel; dit is ons meest waardig goed.

Wat kan een getrouw volk in eene dusdanige haghelijke omstandigheid niet doen! De inwoners van Tirol, alle onze bewondering wel waardig, geven ons er een levendig voorbeeld van. Het is aan ons, hen natevolgen, hen, is het mogelijk te overstrayen, niet door woorden maar door daden, onzer en onze nationale eer waardig. Inwoners van Bohemen, het geldt het welzijn van onzen welbeminden Keizer, van zijnen troon, van de eer der natie en van geheel het vaderland! Wat wordt er meer vereischt om ons te doen ontvlammen en alle opoffering voor ons van geene waarde te maken.

Zelf Bohemer door mijne geboorte, verhoovaardig ik er mij op, en ik acht mij overgelukkig door in een zoodanig tijdstip aan het hoofd van dit koninkrijk geplaatst te zijn, en door mijne benoeming tot de plaats van commissaris-generaal van het land in naauwer betrekkingen met mijne waarde landgenooten te komen, en hen zelf het bewijs en het voorbeeld te kunnen geven, dat geene opoffering mij zwaar zal vallen voor den besten, den rechtvaardigsten, en de meest deugdzamen der vorsten.

Volk van Bohemen, wij leven gelukkig onder de zachtste der schepters; de hulpmiddelen van ons koninkrijk zijn veelvuldig; laten wij dezelve op de meest edele wijze aanwenden: geld, levensmiddelen, paarden, wapenen, alles moeten wij met vreugde aan de verdediging van ons vaderland toewijden; van alle zijden zullen zich legioenen van onze dappere militie opdoen; laten wij van alle kanten hen hulp toebrengen, in geld, in vruchten, in paarden, in al, wat tot levens onderhoud noodzakelijk is. Dat een eenig gevoel ons beziele; vereeniging is het eenigst middel om tot ons doel te geraken, en met gerustheid de gebeurtenissen afte wachten.

In weinige dagen begeef ik mij, volgens bevel van Z. M., naar het leger. Hij heeft vaderlijk voorzien in mijne plaatsvervangende aan het hoofd der zaken; en in mijnen nieuwen post zal ik mij altijd, even gelijk hier, aan het welzijn van mijn land toewijden: verzekerd, dat van alle zijden de onderstanders zoo in geld als van allen anderen aard niet zullen ontbreken, doe ik er mijn berigt van, en breng het ter kennis van den graaf van *Kottowrath*, aan wien ik het voorzitterschap der regering van het land toebetrouw.

Inwoners van Bohemen, onze beroemde held, onze waardige aartshertog *Karel* is aan het hoofd des legers: dat dit uwen moed verlevendige! God zal de rechtvaardige zaak beschermen! Deze gedachte moet ons het toekomende met gerustheid doen afwachten: voor God en Keizer *Frans* is niets onmogelijk. Door dringen wij ons van deze gedachten, dat zij onze dierbaarste hoop uitmaake en de magtigste drijfveer zij om ons optewekken om alle middelen van verdediging in het werk te stellen, die in ons vermogen zijn, tot handhaving van een rechtvaardig, zacht en vaderlijk bestuur.

Praag, den 28sten van grasmaand 1809.

De graaf van WALLIS.

N°. II.

Brief van den graaf van Goess, algemeen-intendant van het leger in Italie, aan den heer graaf Karel van Zichy, in het hoofdkwartier in Duitschland, gedagteekend Obregliano den 22sten van grasmaand 1809.

MIJNHEER DE GRAAF!

Tot dus ver ben ik steeds getrouw geweest aan mijne zo beggkende beginselen, van in de zaken geene andere personen te plaatsen, dan die door het fransch gouvernement reeds geplaatst waren, ten ware deze laatsten, hunne posten hadden verlaten; door die zelfde oorzaak vind ik mij verplicht, den kommandeur der malthezer-orde, den heer *Antonie Miaris*, als prefekt te Bergamo aantestellen, aangezien deze de stemmen der welgezinden voor zich heeft, wyl hij eene algemeene achting geniet, en die, door het aannemen van dien post, zekerlijk de gunstige beschikkingen voor onze regering zal vermeederen. Doch de snelle vorderingen des legers zullen weldra de vernieuwing der opperste beambten vereischen, om de zaken te doen haren loop houden. Ik denk, dat, wanneer wij de Mincio overgetrokken zullen zijn, wij een' dier ambtaren plaatsen zullen tot het intendantschap der landen aan deze zijde van de Mincio; hebbende ik mij reeds bezig gehouden met de in Lombardije, het land van Parma, Modena, Genua, Piemont, Toskanen en de kerkelijke staten te benoemen intendanten. Het spreekt van zelf, dat voor soortgelijke plaatsen, men zich niet met goed gevolg kan bedienen dan van personen van erkende verdiensten, begaafd met diepe kennis van zaken, en van de bezette gewesten. Nooit zal ik, zonder de uiterste noodzakelijkheid, eenigen kreitz-ambtenaar van deszelfs post opontbieden, ik verkies er liever uit de landzaten te nemen, aan welken ik veilig, eene grooteren invloed in de zaken zou kunnen toekennen; doch uwe excellentie zal mij in dit laatste veroorloven, met de uiterste omzigtigheid en volmaakte kennis der te plaatsen personen, te handelen: ik gevoel, dat het van het uiterste gewigt is, den algemeenen geest te wisselen, door de keuze der tot de hoogste posten te roepen personen; doch, zoo ik er goede vind die geschikt genoeg zijn, geloof ik het gepaster, het binnenste

des lands, v6or eene poos, van ettelijke geschikte lieden te be-
rooven, waar men er gemakkelijker ter vervanging kan vinden,
dan gevaar te loopen, van door ongelukkige keuzen gevaarlijke
indrukken te maken. (2)

Ik heb de eer, enz.

(geteekend,)

graaf VAN GOESS,
algemeen-intendant.

De Onder-Koning, als opperhoofd het leger van Italie beve-
lende, meldt aan den minister van oorlog, dat aartshertog
Jan, op den 10den van grasmaand, den hier nevensgaande brief
aan de voorposten deed overgeven (zie bijlage N^o. I). Ter naau-
wernood was die aldaar aangekomen, of men vernam, dat de
voorposten waren aangevallen, en dat er een twaalfstal hussaren
waren opgeligt geworden.

Den volgenden dag maakte de aartshertog de hier nevens-
gaande proclamatie publiek (zie bijlage N°. II).

Er was in het frioulsche niets dan de afdeelingen Boursier en
Serus. De Onder-Koning dacht terug te moeten trekken, ten
einde zijne verschillende afdeelingen te gemoet te gaan. Hij ont-
moette de afdeeling Grenier en de italiaansche afdeeling Seva-
roli, te Sacile, en hij oordeelde het raadzaam, om, op den 10den,
tusschen Pordenone en Sacile, een gevecht aantegaan. De
schoone ruitery van het leger van Italie, die veel talrijker was,
dan die des vijands, moest reeds zijn aangekomen; maar het zwel-
len der rivieren en de overstromingen der watervallen hadden
derzelver marsch opgehouden; en de bevelen van den Onder-
Koning kwamen niet tijdig genoeg, om de reeds aangevangen be-
wegingen tegen te gaan: de troepen waren reeds in gevecht, en
de ruitery was nog eenen marsch ten achteren.

Men vocht den ganschen dag met voordeel; maar des avonds,
de vijandelijke ruitery eene beweging op de Livenza gemaakt heb-
bende, dacht de Onder-Koning, dat dezelve ten oogmerk had,
zijn afstogt af te snijden, en hij trok over de Livenza en de Piave
terug. 's Vijands verlies moest aanmerkelijk wezen, en het
onze zou slechts gelijk geweest zijn aan het zijne, zoo de gene-
raal Sahuo, die den vorigen dag de voorhoede kommandeerde,
zich niet had laten overrompelen, terwijl de paarden zijner hus-
saren ongezadeld en ongetoond waren, en niet het infanterie-
regiment, dat bij hem was, van alle kanten had laten omringen.
De Keizer heeft bevolen, dat deze nalatigheid het onderwerp
van een bijzonder onderzoek zijn zou. Een generaal van eene
voorhoede, die op een bed slaapt, in plaatse van op stroom in zijn bi-
vouac te liggen, is schuldig. Wij hebben de smert gehad, drie
bataillons van het 35ste regiment te verliezen, die bijna geheel
gevangen gemaakt zijn. Het leger beklagt zich over de hus-
saren van het 6de en de jagers van het 8ste regiment, welke,
verzwakt door de vernakelijkheden van Italie, niet meer den
dienst der voorposten weten waartenemen.

Eene uit Toskanen vertrokken afdeeling van 10,000 man moest
eerst den 20sten te Verona aankomen; zij was zamengesteld
uit uitmuntende troepen: de Onder-Koning oordeelde dan de
stelling van Caldero en den Etsch te moeten nemen, bezettingen
te Palma-Nuova, Osopo en Venetien achterlatende.

Den aartshertog Jan, tot hulp van zijne hoofdstad terug ge-
troepen, begon den 30sten van grasmaand zijnen aftogt.

De Onder-Koning, wiens leger in goeden staat en volmaakt
georganiseerd was, en die, van de hoogte der uitmuntende stel-
ling, den vijand met het gezigt bedreigde, zag denzelfden naauw-
lijks in aftogt, of hij stortte op hem. Den 30sten, in eene ver-
keering, waarbij de generaal Sorbier zwaar gekwetst was ge-
worden, had hij hem veel volks gedood en 600 man gevangen
gemaakt.

Vicenza, Treviso en Padua werden in een oogenblik hernom-
men, en men trok met den grootsten spoed wederom de Brenta
over, den vijand een verlies van 300 dooden en 1100 gevangene-
nen toebrengende. De vijand, spoediger dan hij verwacht had,
vervolgd, en sneller terug gedreven, dan hij gekomen was, stelde
zich aan gene zijde van de Piave in slagorde, met deszelfs linker-
vleugel tegen de bergen en den regter tegen den weg van Cone-
gliano. De Onder-Koning maakte zich spoedig het gebrekkige
dezer stelling ten nut: hij vormde eene voorhoede van 5000 vol-
tigers, gekommandeerd door den generaal Dessaix, deed dezelve
met zijne ruitery, 10,000 man sterk, ondersteunen, trok den
31sten de Piave over, en ontrok den vijand, tusschen den weg
van Conegliano en de zee. De voorhoede werd ondersteund door
de korpsen der generaals Grenier en Macdonald, en het vijande-
lijk leger werd in de grootste wanorde gebragt. Zestien gespan-
nen stukken geschut, 30 caissons, de generaal Wolfski, de ruite-
rij aanvoerende, gesneuveld, twee andere generaals aan huane
wonden gestorven, de generaal Nagere, en de generaal kom-
manderende de artillerie gevangen gemaakt, een aanmerkelijk
aantal manschap aan dooden en 4000 gevangenen, zijn de zé-
geteekenen van dien dag.

Den 1den was het hoofdkwartier te Conegliano, en trok met
vassche schreden naar de Tagliamento.

Deze donkere wolk, die voor een oogenblik de zaken van
Italie verduisterde, heeft den Keizer de gelegenheid gegeven,
de geheime gevoelens van Italie te kennen. De vijand beklagt
zich zelfs, in de van hem onderschrepte brieven, alle de onder-
danen des koninkrijks Italie aan Napoleon verknocht te hebben

(2) De-intendant-generaal van Goess, die reeds het oostenrijks leger,
de kerkelijke staten, Piemont en het koninkrijk Italie wilde organiseren,
werd vier dagen daarna, te Padua krijsgeslagen gemaakt. Men heeft hem
met zijne vier rijtjigen, archiven en geheim-schrijvers. Men heeft zeer ver-
schiete brieven bij hem gevonden, strekkende om voornemens aan de dag te
brengen, die noch door den oorlog, noch door de eer gewettigd zijn, en men
heeft hem naar Fenestrelle gezonden.

gevonden. Vicenza, Treviso en Udine hebben in de bettingen
huurer gehechtheid gewedijverd; zij hebben den vijand koets-
jens onthaald, en niet een enkel oogenblik getoond, dat zij niet
verzekerd waren, weldra van denzelfden bevrijd te worden. Men
zegt, dat slechts sommige slechte personen van Padua verdiend
hebben, van dit vereerend getuigenis uitgesloten te worden.

Toen de eerste tijding van den veldslag van Abensberg te
Milaan bekend werd, en toen Z. M's edelg. Cavalotti aldaar het
berigt der overwinningen van Eckmühl en Regensburg aasbragt,
was de vreugde des volks zoodanig, dat het niet mogelijk is,
dezelve te beschrijven.

(Moniteur van den 27 van bloei.)

(De verdere hierboven aangehaalde bijlagen in eene volgende.)

S P A N J E.

Astorga den 8 van Bloeiimaand.

De divisie-generaal Kellerman had, den 27sten van grasmaand,
alhier eenige bataillons en 800 man ruitery bijeengebragt, met
welke hij zich in verscheiden kolonnen tot in de nabijheid van
Villafranca begaf, alwaar dit korps zich vereenigde, en den
30sten tot bij Vega-de-Valcane trok.

Den 1sten van bloeiimaand begaf hij zich naar Doncos. De ge-
neraal Kellerman oordeelde het geschikt te zijn aldaar het grootst
gedeelte zijner artillerie en eene brigade infanterie te laten, om
zich van de berg-enge te verzekeren.

Den 2den van bloeiimaand rigtte zich de generaal Kellerman op
Lugo, en deed zijne troepen halte houden, op 3 mijlen afstands
dezer stad. Hij begaf zich zelf er naar toe, met de verster-
kingen, welke hij het koeps van den maarschalk hertog
van Elchingen aanvoerde. Lugo was door de troepen van
de afdeeling des generaals Maurits Mathieu bezet, welke er
een gedeelte van uitmaakt. De generaal Kellerman heeft deze
geheelen togt gedaan, zonder de minste hindernis te ontmoeten,
niettegenstaande de overblijfselen van het korps van la Romana
zich, na de heit, door den maarschalk hertog van Dalmatic, te
Orense-toegebragte nederlaag, in dat gedeelte hadden laten zien,
en zelfs een' onzer posten te Villa-Franca hadden opgeligt. Al
wat la Romana nog aan troepen overgehouden heeft, heeft zich
in Asturie geworpen, en men weet, dat hij zich, den 29sten
van grasmaand, in persoon te Gijon bevond.

De generaal Kellermann bleef den 3 en 4den van bloeiimaand
te Lugo; doch sedert den 2den had hij zijne troepen op Cerezal
doen terugtrekken, en van daar, op Leon. Gedurende zijn ver-
blijf te Lugo is hij met den maarschalk hertog van Elchingen,
die in persoon te St. Jago was, door middel van den adjudant-
kommandant Jomint, opperhoofd van den staf van het 7de korps,
wegens de te ondernemen bewegingen, ter bevrediging der As-
turien, overceengekomen. De generaal Kellermann is alhier te-
rug, om de noodige schikkingen tot deze onderneming te maken.

De admiraal Massaredo is deze morgen van hier vertrokken,
om zich naar Galicie te begeven.

(Moniteur van den 27 van bloei.)

I T A L I E.

MILAAN den 20 van Bloeiimaand.

LEGER VAN ITALIE.

TARVIS, den 17den van Bloeiimaand 1809.

De dag van den 17den heeft het leger van Italie met roem
overdekt. Heden ochtend heeft de prins Onder-Koning het fort
Malborghetto doen aanvallen, hetwelk de Oostenrijkers het holwerk
van Karinthie noemden. Het fort is stormenderhand ingenomen.
Een groot gedeelte van het garnizoen is over de kling gejaagd;
het overschot, bestaande uit 350 man, is krijsgeslagen ge-
maakt, en heeft het leven aan de edelmoedigheid onzer troepen
te danken gehad, welke bewijzen hebben gegeven van eene voor-
beeldelooze onverschrokkenheid.

Men heeft te Malborghetto 12 stukken geschut en onderschei-
den magazijnen van levensmiddelen en krijgsgeschieden gevonden.
De generaals Grenier, Pachtod en Darvitta hebben bijzonder
uitgemunt. Wij hebben niet meer dan 80 man buiten gevecht
gesteld.

Met eene nieuwe overwinning is deze dag geëindigd. De vij-
and bezette eene uitmuntende stelling in de nabijheid van Tarvis.
Zes regimenten voetvolk, eenig paardenvolk en eene talrijke ar-
tillerie verdedigden dezelve. De afdeeling Fontanielli, op den lin-
ker vleugel der Oostenrijkers geplaatst, hoewel ontbloot van
geschut, stond den vijand aan. Het vuur der batterijen was geen
hinderpaal voor hare onverschrokkenheid; zij trok met den storm-
marsch voorwaarts, en wierp de Oostenrijkers overhoop, v6or
het aankomen van eene talrijke versterking, v6or den aartshertog
Jan afgezonden, en die nauwlijks in het verzamelen der vlyg-
telingen kon slagen. Wij hebben 12 stukken geschut veroverd,
een groot aantal officieren en soldaten krijsgeslagen gemaakt en
ons verlies bedraagt niet meer dan 300 man.

De koelmoedigheid en heldhaftigheid van de generaals Fontanielli
en Bonanni zijn hovet alle lof. De kolonel van het eerste re-
giment van linie, Zucchi, en de majoor van het 60ste, Grenier,
hebben hun voorbeeld gevolgd.

De nacht alleen heeft ons het vervolgen van den vijand be-
let.

(Journal de l'empire van den 27 van bloei.)

K R O A T I E.

AGORA den 25 van Grasmaand.

De ongerustheid is in onze provincie algemeen. Volgens be-
rigten, die wij van de grenzen van Dalmatie ontfangen, ver-
zamelen zich de Morlacker met geestdrift v6or de fransche va-

italiaansche vanden. Onze provincie is ontbloot van troepen, en wij wachten elk oogenblik een inval des vijands. In eenige kantonen van Hongarije heerscht eene stille gisting, waarvan de gevolgen gevaarlijk kunnen worden, indien men zich niet haast, krachtadige maatregelen te nemen.

(Journal de l'Empire van den 27 van bloeim.)

D U I T S C H L A N D.

REGENSBURG den 17 van Bloemaand.

De kommandant van deze stad, de heer Trobiand, heeft de intogt der franschen in Weenen officieel doen afkondigen.

In deze afkondiging leest men, onder anderen: „als eene bijzondere gunst en uit overweging van het gelouwe door de inwoners van Weenen aan den dag gelegd, heeft Z. M. de Keizer Napoleon het behouden hamer wapenen toegestaan ten einde te waken voor het behoud van de rust in het binnenste der stad.”

„Een korps Franschen heeft reeds Presburg, in Hongarije, bezet.”

(Journal de l'Empire van den 27 van bloeim.)

W E T E N S C H A P P E N.

PROGRAMMA van de koninklijke maatschappij der wetenschappen, te Haarlem, voor het jaar 1809.

(Eerste vervolg en slot; zie Koninklijke Courant van gister.)

De maatschappij heeft goedgevonden dit jaar de volgende vragen voor te stellen, uit

NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN.

De zeven volgende, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1810.

I. Daar er bijna geen werktuig is, het welk voor het bestaan en den welvaart van de meest aanzienlijke gedeelten des rijks nuttiger moet gehouden worden, dan de windmolen, en dus de volmaking van dit werktuig eene der beste bijdragen tot de vaderlandsche werktuigkunde zoude opleveren; zoo is de vraag: *Hoe danig moet de inrigting zijn van de hekken der molenwieken, om doorgaans de meeste nuttige werking voort te brengen? De maatschappij verlangt hier bij: 1) eene opgave van de voornaamste manieren van het steken der hekken, tot hiertoe bij de molenmakers in gebruik; 2) eene vergelijking derzelve onderling, doch vooral met de sints eenige jaren geotroijeerde wieken van van Dijk; 3) welke manier, men op goede theoretische en praktische gronden, voordeliger moet houden.*

II. Daar het groot vermogen van uitwaterende sluizen, en tevens het nut van overlaten tot ontlasting van binnenwater proefonderzoekelijk kenbaar is, vraagt men eene vergelijkende, door proeven bevestigde, beschouwing van beider werking, benevens het betoog, in welke gevallen de eene boven de andere te verkiezen zijn.

III. Welke is de oorzaak, dat de groei der planten veel sterker doer den regen bevordert wordt, dan door het begieten van dezelve met regen, wel, rivier- of grachtwater; zijner middelen, om aan deze verschillende wateren dat vruchtbaar makend vermogen van den regen mededeelen; en welke zijn dezelve?

IV. Welke gras-soorten verschaffen aan het rundvee en aan de paarden in de zand-, klei- en veenweiden, het meest overvloedig en het meest voedzaam voedsel, en op welk eene wijze kunnen dezelve het gemakkelijkst worden aangekweekt en vermenigvuldigd in de plaats van andere planten, welke in die weilanden minder nuttig zijn?

V. In hoe verre kan men uit de planten, die natuurlijk op verschillende gronden, zoo wel onbebouwde als bebouwde, groeijen, de geschiktheid dezer gronden tot de eene of andere bebouwing of beplanting opmaken, en welke aanwijzingen geven zij, wat er tot verbetering der gronden kan of behoort te worden aangewend?

VI. Wat is er te houden van de zoogenaamde broodgisting; is zij eene eigene soort van gisting; welke lichamen zijn voor dezelve vatbaar; onder welke omstandigheden kan zij plaats hebben; welke zijn de verschijnselen, welke haar vergezellen van het begin tot den einde toe; welke veranderingen ondergaan de naaste bestanddeelen der lichamen, aan deze gisting onderworpen; en wat leert men uit het een en ander ter verbetering van de konst van broodbakken?

VII. Wat weet men van de voorstelling en hulshouding der visschen in rivieren of binnenwateren, bijzonderlijk der genen, die tot spijzen dienen; en wat is daar uit af te leiden, omtrent het geen men te doen en te vermijden heeft, om de vermenigvuldiging dezer visschen te begunstigen?

De volgende achtste vraag, voor het fonds van wijlen den directeur N. W. Kops, die

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1810.

VIII. Daar de ondervinding en de beoefening der natuurlijke historie, gepaard met die der scheikunde, reeds in haren algemeen geleerd heeft, dat overal, alwaar een aanmerkelijk onderscheid plaats heeft, in de gedaante en het maatschappelijk bewerkte wezens en derzelver deelen, de bestanddeelen en de scheikundige samenstelling van dezelve ook verschillende zijn; en daar de maatschappij oordeelt, dat ook de beoefening der kruidkunde des te nuttiger worden kan, naar mate dezelve tevens met een scheikundig onderzoek der planten verbonden worde, zoo vraagt de maatschappij:

In hoe verre bestaat er eene overeenkomst tusschen het maatschappelijk en de gedaante der gewassen en derzelver scheikundige samenstelling; en kunnen de verschillende natuurlijke rangen of familien der planten ook door scheikundige kenmerken onderscheiden worden? zoo ja, welke zijn dan dezelve, en kan het opsporen daarvan dienstig zijn, om de natuurlijke rangen der planten met meerder zekerheid te bepalen en te onderscheiden?

Het antwoord op deze vraag zal voor voldoende gehouden worden, wanneer het scheikundig onderscheid slechts van sommige der meest bekende natuurlijke rangen der planten zal zijn aangetoond

Voor een voldoende antwoord op de vragen n^o. I, II, IV, V, VI en VIII wordt bij den gewonen eerprijs nog daarenboven uitgelooft eene premie van 30 dukaten.

De maatschappij herinnert, dat zij in voorgaande jaren heeft voorgesteld de dertien volgende vragen uit natuurkundige wetenschappen, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1809.

I. In hoe verre kan men, uit het geen omtrent de voormalige gesteldheid dezer landen bij romeinsche en andere oude schrijvers is aangeteekend, gepaard met het geen men van oude overblijfselen weet, en in de gronden heeft waargenomen, met eenige zekerheid opmaken, welke de voormalige natuurlijke gesteldheid der landen van dit rijk, de loop der rivieren, en de uitgestrektheid der meeren, vooral ten tijde der romeinsche heerschappij geweest zijn; en welke traspwijze veranderingen dezelve sedert ondergaan hebben.

De maatschappij verlangt dit stuk op nieuw onderzocht en duidelijk aangeoond te zien, wat men hier van dadelijk weet, en wat daarentegen van het geen hier omtrent door voorheen schrijvers gesteld is, als twijfelachtig behoort te worden gemerkt.

II. Welke zijn de veranderingen, die de grotere rivieren, zoo verre zij over den bodem van dit rijk loopen, in de twee of drie laatst verloopene eeuwen uit zich zelve, en zonder behulp der konst ondergaan hebben, en welke leeringen zijn daar uit af te leiden, het zij ter verbetering of ter voorkoming van natuurlijke gevolgen?

III. Wat weet men, volgens echte historische berichten, van de veranderingen, die het hollandsche strand, de eikenden behoorende tot dit rijk, en de daar tusschen gelegene zeegeaten ondergaan hebben, en in wat opzigt kan het geen men daar van weet, tot nuttige leering verstrekken?

IV. Loopen de vloed en aan onze stranden thans tot grootere hoogte dan in vorige tijden, en dalen de ebb en, naar evenredigheid, tot minder laagte af als voorheen; zoo ja, in hoe verre kan men dit verschil der vloed en ebb en, zoo wel van vroegere als van latere eeuwen, te grooten, en welke zijn de oorzaken van dit verschil; zijn die gelegen in de successive veranderingen der rivier-monden, of hangen dezelve af van meer algemeene buiten afstaande oorzaken, en welke zijn dezelve?

Voor een voldoende antwoord op de drie eersten dezer vragen belooft de maatschappij, bij hare gewone medaille, eene premie van 30 dukaten, en voor de vierde vraag, bij de medaille eene premie van 50 dukaten.

V. Daar wel aan den eenen kant het zeewater onzer kusten veel meer zout bevat, dan het water der bronnen voor al in Duitschland, uit welke men aldaar gemeenlijk door uitdamping, in de zoogenaamde gradeerhuizen, met zeer veel voordeel het ruw keukenzout verzamelt, maar ook aan den anderen kant hout en takbossen, tot die bewerking noodig, bij ons wederom veel kostbaarder zijn, zoo wordt gevraagd: zoude men vooral bij onze zee-kusten, met voordeel, gradeerhuizen ter verzameling van ruw zout kunnen aanleggen; en zoo ja, op welk eene wijze zoude zulk een onderneming, overeenkomstig de bijzondere plaatselijke omstandigheden van dit land, behooren beproefd te worden?

VI. Daar het uit de proeven en waarnemingen van latere natuurkundigen gebleken is, dat de hoeveelheid levens-lucht, die door de gewassen uitgedemd wordt, geenszins toereikend is, om al de levens-lucht in den dampkring te herstellen, die door ademhaling der dieren, verbranding, opslorping, enz. wordt weggenomen, zoo vraagt de maatschappij, langs welke andere wegen wordt het evenwigt tusschen de bestanddeelen des dampkrings in stand gehouden?

VII. Welk licht verspreidt de nieuwe scheikunde over de natuurkennis van het menschelijk ligchaam?

VIII. In hoe verre heeft men door het licht, het welk de nieuwe scheikunde aan de natuurkennis van het menschelijk ligchaam heeft toegebracht, den aard en de oorzaken van sommige ziekten van hetzelfde beter dan voorheen kennen kunnen; en welke nuttige en door de ondervinding meer of minder bevestigde leeringen zijn hier uit af te leiden voor de beoefening der geneeskunst?

IX. In hoe verre heeft de nieuwe scheikunde de werking van sommige genees- en heilmiddelen, met zij van vóórert zijge gebruik geweest zijnde, of van onlangs aangebrachte, duidelijker kennen; en welke voordeelen heeft eene zoodanige duidelijker kennis in het behandelen van sommige ziekten?

De bedoeling dezer drie vragen, VII, VIII, IX, vindt men nader uitgedrukt in het programma van 1805 en 1806, geplaatst in de letterbode van den 3den van zonnemaand 1803 en den 15den van zonnemaand 1804.

X. In hoe verre heeft de scheikunde thans zoo wel de veralgemeene als de naaste bestanddeelen der planten leeren kennen, bijzonderlijk der genen, die tot weelderig gebruik worden, en in hoe verre kan men, uit het geen thans bekend is, of door proefnemingen ontdekken kan, gepaard met de natuurkennis van het menschelijk ligchaam, afleiden, welke plaatsen voor het menschelijk ligchaam in den gewonen staat, en in sommige ziekten de geschikteste zijn?

XI. Welke zijn de insecten, die de postboomen hier te lande het meeste nadeel toebrengen; wat weet men van derzelver huldigheid, gedaante-wisseling en voortteeling, en van de omstandigheden, die dorzelver vermenigvuldiging begunstigen of tegenwerken; welke middelen kan men uit het een en ander afleiden, als best geschikt om dezelve tegen te gaan, en welke middelen kent men, bij ondervinding, om er de boomen van te bevrijden?

Dit half-vels bijvoegsel wordt alomme, bij de courant van heden, gratis uitgegeven.

Men verlangt hier bij de natuurlijke historie dezer insecten beoefening bijeengebragt, en zoo veel doenlijk door goede afbeeldingen opgehelderd te zien.

XII. Hoe verre verstaat men thans, sedert de latere vorderingen in de natuurkennis der planten, op wat wijze verschillende bemestingen van verschillende gronden den groei der planten bevorderen, en welke aanwijzingen zijn uit de daarvan verkregene kennis af te leiden, betreffende de bemesting of vruchtmaking, bijzonderlijk van schrale en onbebouwde zandgronden?

XIII. Welke is de oorzaak van het lichten van het zeewater in de zeeën en stroomen van dit rijk, en van die genen, die deszelfs kusten bespoelen? Hangt dit alleen van de tegenwoordigheid van levendige diertjes af; zoo ja, welke zijn die diertjes in het zeewater, en kunnen dezelve iets toebrengen, om aan den dampkring schadelijke eigenschappen voor den mensch mede te deelen? Men verlangt dit stuk door eigene waarnemingen beslist te zien, vooral, dat onderzocht worde, in hoeverre het lichten van het zeewater, dat bijzonder in sommige zeeën onzes vaderlands aanmerkelijk schijnt te zijn, in de minst gezonde jaartijden met de landricken in betrekking staan.

Men vergelijke bij de beantwoording dezer vraag de nieuwste en nauwkeurigste waarnemingen, bijzonderlijk die van Viviani, Genua 1805.

Voor een voldoende antwoord op de vragen VII, VIII, IX, X, XI en XII, wordt, bij den gewonen eerprijs, nog daarenboven uitgelooft eene premie van 30 dukaten.

De volgende vraag, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1810.
Vermits de Chemische ontleding der gewassen, hoe groote vorderingen men ook hierin in latere jaren gemaakt hebbe, echter nog niet tot die volkomenheid gebragt is, dat men zich op derzelver uitkomsten in alle gevallen kan verlaten, daar deze bij gelijke bewerkingen dikwijls verschillen, en echter van de zekerheid der ontleding de kennis van den aard der planten, van derzelver meerdere of mindere geschiktheid tot voedsels, en van derzelver geneeskundige krachten grootelijks afhangen, zoo beloofst de maatschappij haren gewonen eerprijs, en daarenboven eene premie van 50 dukaten aan den genen, die door eigene waarnemingen (welke bij herhaling goed zullen bevonden worden) de chemische ontleding der gewassen tot de meeste volkomenheid zal hebben gebragt, en de volledigste aanwijzing zal hebben gegeven van de meest gepaste bewerkingen, om de chemische ontleding der gewassen met den minsten omslag en op voordeligste wijze te verrigten, dat men bij herhaling dezelve uitkomsten verkrijge?

De twee volgende vragen, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1811.
I. Nadien het stelsel van Linnæus, betreffende de rangschikking der dieren, in dezen tijd onderscheiden veranderingen ondergaan heeft, en het te duchten is, dat bij de steeds toenemende uitbreiding van dit gedeelte der natuurlere, de moeilijkheden van deszelfs beoefening zullen vermeerderen, en eene schadelijke verwarring de plaats innemen van de orde, aan welke dit systeem de natuurlijke historie der dieren zoo algemeen eertijds verbonden heeft, zoo stelt de maatschappij de navolgende vraag voor:
Zijn de vorderingen in deze wetenschap thans reeds genoegzaam, om een ander systeem in te voeren, hetwelk zoo veel mogelijk bevrijd van willekeurige stellingen, door vastheid en eenvoudigheid van kenteekenen, boven andere uitmunt, en verdienen zoudt om algemeen aangenomen te worden? Zoo ja, welke zijn de grondtrekken van dit systeem? Zoo neen, welke der thans bestaande stelsels is voor den tegenwoordigen staat der wetenschap te verkiezen? of welken weg moet men inslaan om de genoemde moeilijkheden te voorkomen?

Daar deze vraag tot veel wijdoopigheid aanleiding zoude kunnen geven, waarmede men ligtelijk een boekdeel zoude kunnen vullen, is het noodig hierbij te herinneren, dat beknopte doch bondige verhandelingen over dit onderwerp ter bekrooning alleen in aanmerking kunnen komen.

II. Daar het een door ondervinding gestaaft grondregel in den landbouw is, dat op denzelfden grond onderscheiden gewassen elkanderen bekooren af te wisselen, en daar het tot het onderhouden van de vruchtbaarheid der gronden, en het wel slagen der gewassen zelve van de hoogste aangelegenheid is, dat in dezen eene goede opvolging worde in acht genomen, zoo verlangt de maatschappij: dat op natuur- en scheikundige grondbeginselen, en volgens de ondervinding van den landbouw, worde aangetoond, in welke orde en opvolging, op de vaderlandsche veld-, veen-, zand- en gemengde gronden, de onderscheiden gewassen, in dit koninkrijk geteeld, met het meeste voordeel op denzelfden akker na elkanderen kunnen aangebragt worden: inzonderheid, welke afwisseling van voederkruiden en andere gewassen op hooge zandgronden, vooral die nieuw ontgonnen worden, dient gevolgd te worden, tot de meeste besparing van mest, en de minste berooving van de vruchtbaarheid van den grond?

De volgende vraag, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1812.
I. Eene nauwkeurige naamlijst der zogende dieren, der vogelen, en der amphibien, die natuurlijke (en niet van elders overgebragte) inwoners dezer landen zijn, met bijvoeging van derzelver verschillende namen in verschillende nederlandsche dialecten, en de geslachts- en soortskennmerken, volgens het lin-

naënsche stelsel, zeer kort gesteld, en met aanwijzing van eene of meer der beste afbeeldingen van elk diers.

De maatschappij belooft teffens prenten aan die genen, die daaromtrent intusschen belangrijke berichten inzendt, geveeneraan de belangrijkheid derzelve.

UIT WIJSGEERIGE EN ZEDEKUNDIGE WETENSCHAPPEN.

Stelt de maatschappij voor dit jaar deze vraag voor, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1810.
Zijn de beginselen der zedekunde, die voor bijzondere personen gelden, ook van eene verbindende kracht voor de maatschappijen onderling? zoo ja, welke zijn de meest afdoende bewijzen voor deze gewigtige stelling, en hoe wordt die bijzondere verpligting, in hare meerdere uitgestrektheid, behoort gewijzigd? En zij herinnert in het vorige jaar te hebben voorgesteld de twee volgende vragen, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1809.
I. Welke zijn de redenen, waarom de wijsgeeren omtrent de eerste grondbeginselen der zedekunde zoo zeer verschillen, terwijl zij in de besluiten en pligten, uit hunne grondbeginselen afgeleid, meestal met elkanderen overeenstemmen?
II. Waarin bestaat het ware onderscheid tusschen het verhevene en het schoone? Is dat onderscheid slechts in een verschil van trappen of graden van eene en dezelfde soort, of in eene geheel verschillende van twee bijzondere soorten gelegen?

UIT LETTER- EN OUDHEIDKUNDIGE WETENSCHAPPEN.

Stelt de maatschappij voor dit jaar deze vraag voor, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1810.
Men verlangt uit de schriften der oude Grieken en Romeinen aangetoond te zien, welke kennis zij gehad hebben van die vakken van natuurkennis, die tot de proefondervindelijke natuurkunde behooren; als mede of het ontgenzeggelijk uit eenigen hunner schriften blijke, dat zij betreffende het een of ander vak van proefondervindelijke natuurkunde eenige kennis hadden, welke sedert is verloren geraakt, en waarin zulks bestaan liebbe. En zij herinnert in vorige jaren te hebben voorgesteld de twee volgende vragen, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1809.
I. Kop het van Haarlem met eenigen grond betrukt worden, dat de konst om met enkels verplaatbare letters te drukken, aldaar voor het jaar 1440 door LAURENS KOSTER is uitgedacht, en is niet deze konst van daar na Majntz overgebragt, en aldaar verbeterd door letters van tin gegoten door de Houten letters in plaats te stellen?
De maatschappij beloofst haren gouden eerprijs en eene premie van 30 dukaten, aan den genen, die de geschiedenis van de uitvinding der drukkunst, naar aanleiding dezer vraag, op de duidelijkste en bondigste wijze zal hebben voorgesteld.

II. Daar de talen een min als andere zaken van het hoogste naamd, toeval afhangen, noch geheel willekeurig zijn, uit de vergelijking van verscheidene, vooral oudere talen, danteekenen: 1.) Welke die algemeene zaken en hoofdelijkmaken zijn, in welken de meeste talen overeenstemmen? 2.) Welke de voornaamste verscheidenheden derzelve zijn? 3.) Dit welke gronden en redenen die algemeene overeenstemmingen en afwijkingen, en uit welke oorzaken die onderscheidenheden en verschillen kunnen worden afgeleid en verklaard?

En de volgende vraag, om

TE BEANTWOORDEN VOOR 1 NOVEMBER 1812.
Daar het aan eene beredeneerde antiquarische beschrijving der aloude begraafplaatsen in het departement van Drenthe, en het hertogdom Bremen, bekend onder den naam van Hunnebedden, ontbreekt, heeft de maatschappij goedgevonden het volgende voortestellen:

Welke volkeren hebben de zoogenoemde Hunnebedden gesicht? In welke tijden kan men aanderstellen, dat zij deze oorden hebben bewoond?

Daar de historien nopens deze monumenten geene voldoende opheldering opleveren, verlangt de maatschappij:

1°. Dat men deze monumenten vergelijke met soortgelijke denkteeekenen in Groot-Brittannië, Denemarken, Noorwegen, Duitschland, Frankrijk en Rusland voorschanden. 2°. Dat men de zarken, urnen, wapenen, sieraden, offergereedschap, enz., uit deze Hunnebedden afkomstig, vergelijke met soortgelijke zarken, urnen, wapenen, enz., uit de begraafplaatsen der oude Germanen, Galliers, Slaven, Hunnen en andere noordse volkeren, waarover Pallas onderscheidene bijzonderheden heeft aange-teekend.

Voor een voldoende of bestgekeurd antwoord, beloofst de maatschappij, bij haren gewonen eerprijs, eene premie van 30 dukaten.

De volgende vragen blijven, onder aanbod van den gewonen eerprijs, voorgesteld:

VOOR EEN ONBEPAALEN TIJD.
I. Wat heeft de ondervinding geleerd omtrent het nut, hetwelk sommige schadelijk schijnende dieren, bijzonderlijk in Nederland, aanbrenge: en welke omzigtigheid heeft men dien-volgens in acht te nemen, in het uitroeijen van dezelve?
II. Welke inlandsche tot hier toe niet beproefde plantgewas-

zij kunnen met nut gebruikt, en in onze apotheken ingevoerd worden in plaats van uitlandsche geneesmiddelen?

III. Welke inlandsche, tot nu toe niet in gebruik zijnde, plantgewassen zoude men tot een goed en goedkoop voedsel kunnen gebruiken? Welke uitlandsche, niet in gebruik zijnde, gewassen zouden, hier te lande, tot het zelfde einde, kunnen voortgeleed werden?

IV. Welke inlandsche plantgewassen, tot hier toe niet in gebruik, kunnen, volgens genomen en wel bevestigde proeven, eene goede verwestoffe opleveren, die met voordeel zoude kunnen bereid en in gebruik gebragt worden? En welke elders groeiende planten zouden er hier te lande, inzonderheid op schrale of ledig liggende gronden, met voordeel tot verwestoffen kunnen worden voortgeleed?

V. Wat weet men thans van den loop of de beweging der sappen in boomen en planten: hoe zoude men tot meerdere kennis kunnen geraken van het geen des aangaande nog duister of twijfelachtig is; en kunnen er, uit het geen hiervan door proefnemingen of ondervindingen wel beslist is, nuttige aanwijzingen tot het voortkweken van boomen en planten worden afgeleid?

Laatstelijk herinnert de maatschappij, dat zij in 1789 besloten heeft op de jaarlijksche algemeene vergadering in overweging te nemen, of 'er onder het geen men aan dezelve, sedert hare laatstvoorgaande algemeene vergadering, behalve de antwoorden op prijsvragen, heeft medegedeeld, eenig stuk betreffende het één of ander vak van natuurkunde of natuurlijke historie gevonden worde, het welk wegens zijne belangrijkheid of nieuwigheid eene bijzondere vereering verdiene, en dat zij, zulks bevindende, aan dat stuk, of zoo er meer dan één ontvangen is, aan het naar haar oordeel belangrijkste stuk zal toewijzen eene zilveren eerpenning, op den stempel der maatschappij geslagen, en tevens eene vereering van tien dukaten.

Het zal de maatschappij aangenaam zijn, wanneer de schrijvers hunne antwoorden, zoo veel mogelijk is, bekorten, door alles daarvan aftelaten, hetwelk niet volstrekt tot de hoofdzaak, die zij vraagt, behoort: zij verlangt in alles, wat men haar aanbiedt, duidelijkheid met korthed gepaard, en het welk bewezen, van het op losse gronden gestelde, juist onderscheiden te zien.

Geen antwoord zal voortaan, volgens een besluit van directoren, ter beoordeeling worden aangenomen, hetwelk blijkt door de eigen hand des schrijvers gesteld te zijn; en zelfs zal eene toegewezen medaille niet kunnen worden afgegeven, wanneer na de toewijzing de hand des schrijvers in het bekroonde stuk duidelijk erkend wordt.

Het staat ook aan elk lid vrij naar den prijs te dingen, onder voorwaarde, dat zijne verhandeling, gelijk ook het biljet, met de letter E geteekend zij.

De antwoorden, geschreven op de gewone wijze, met een verzegeld biljet, des schrijvers naam bevattende, in het nederduitsch, fransch, latijn of hoogduitsch, (doch met geene hoogduitsche letter) moeten franco gezonden worden aan M. van Marum, secretaris dezer maatschappij.

De eerprijs der maatschappij voor het best gekeurd antwoord, op elk van hare vragen, bij welke geene verhooging van den prijs door eene premie gemeld staat, is een gouden medaille, op den gewonen stempel der maatschappij geslagen, met den naam van den schrijver en het jaartal op den rand, of dertig dukaten, ter keuze van den schrijver. Het zal den genen, die den prijs behalen zal, of een accessit zal bekomen, niet vrijstaan zijne verhandeling, welke bekroond is, het zij in zijn geheel of ten deele, het zij apart, of bij eenig ander werk, te doen drukken, zonder de uitdrukkelijke toestemming van deze maatschappij daartoe te hebben verkregen.

Tot leden zijn verkoren:

JANUS TEN BRINK, professor in de geschiedenissen, grieksche en latijnsche talen, te Harderwijk.

H. C. ESCHER, professor in de statistiek, enz., te Zurich.

FRIEDRICH WILHELM FREIJER, hof- en regerings-raad, in Saksen Hildburghausen.

Mr. MADRITS CORNELIS VAN HALL, lid van het koninklijk instituut, te Amsterdam.

L. LOGGER, heelmeeester, te Leijden.

JAN OTTO SLUIJER, professor in de geschiedenissen, wetsprekendheid en grieksche taal, te Deventer.

THEODORUS VAN SWINDEREN, A. L. M. philos. et juris utriusque doctor, te Groningen.

Mr. JOHAN VALCKENAAR, regtsgeleerde, en lid van het koninklijk instituut, te Amsterdam.

S. J. VAN DE WIJNPERSE, A. L. M. philos. doctor en professor, enz., te Leijden.

PUBLIEKE FONDSEN.

Den 26sten van bloemaand 1809 waren, op de beurs van Parijs, de prijzen der publieke fondsen als volgt: 5 pCt. gecons., interest doende met den 22sten van lentema. 1809, 82 fr. 40 c. Idem, interest doende met den 22sten van herfstma. 1809, 0 fr. 0 c. Actien van de fransche bank, 1264 fr. 25 c.

De beursprijs van diverse effecten was, op dingsdag den 30sten van bloemaand 1809, te Amsterdam, als volgt:

H O L L A N D.	
Oude obligatien	2½ pCt. 52 à 53
Recepissen gefore.	
negotiatie 1793.....	2½ — 34 à 34½
Dito vrijwillige negotiatie 1797.....	5 — 65 à 65½
Dito negotiatie 1804.....	5½ — 69½ à 70
Obligatien negotiatie 1807.....	6 — 103 à 103½
30 jarige renten 1782.....	5 — 79 à 80
30 jarige dito 1804.....	5 — 42½ à 43
Nat. schuldbrieven.....	2½ — 35 à 35½
Nat. schuldbrieven.....	5 pCt. 30½ à 40
Dito losrenten.....	2½ — 34½ à 34½
— dito.....	5 — 39½ à 39½
— 1793.....	3½ — 44½ à 45
— 1801.....	3 — 44½ à 45
— domeinen.....	4 — 77½ à 78
— dito 1802.....	5 — 64½ à 65
Bat. rescript., losbaar na den vrede ..	4 — 54 à 54½
Certif. negot. 1808.....	7 — 89 à 89½
Recepissen van dito.....	7 — 89 à 89½

AMERIKAANSCHE FONDSSEN.

Bij Stadniski, van 1787.....	6 pCt. 210 à 212	Bij Idem, van den 1sten van slagtm. 1791,	4½ — 64½ à 65
Bij van Staphorst, van 1789.....	6 — 199 à 203	Bij Idem, van den 1sten van zomerm. 1792,	4½ — 64½ à 65
Bij Crommelin	6 — 130 à 131	Bij Hope en Comp., C. S.,	3½ — 107 à 107½
Bij van Staphorst, van den 1sten van lowwmaand 1791.....	6 — 84 à 85	Bij van Staphorst, C. S.,	5½ — 102½ à 103
Bij Idem, van den 1sten van grasm. 1791,	5½ — 79½ à 80½	CERTIFICATEN VAN ORIGIN. FONDSSEN.	
Bij Idem, van den 1sten van hooim. 1791,	5½ pCt. 76½ à 77	Bij van Staphorst, C. S.,	3 pCt. 63½ à 65½

D E N E M A R K E N.

Op de kroon, bij Finman,	4 pCt. 91½ à 92½	Op de tolln, bij Idem,	4 pCt. 88 à 9
Op de bank, bij Dull,	4 — 95 à 96	Aziatische comp., bij Idem,	5 — 91½ à 92½

S P A N I E.

Bij Echénique,	3½ pCt. 47 à 48	Bij Hope en Comp., van 1805,	5½ — 81 à 81½
Bij Hope en Comp., van 1805,	5½ — 81 à 81½		

O O S T E R R I J K S C H E - K E I S E R L I J K E.

Op de weenerbank, bij Collen Comp., ..	5 pCt. 31 à 34	Dito, bij Idem,	4½ — 29½ à 30
Dito, bij Idem,	4½ — 29½ à 30		

RUSLAND, bij Hope en Comp.,	5 pCt. 83½ à 83½	SAXE, bij Braunsberg,	5 pCt. 102½ à 103
PORTUGAL, bij dito,	5 — 97 à 98	FRANSCH FONDSEN, 5 —	80 à 90½
NAFELS, bij dito, ..	6 — 92½ à 92½	CERTIFICATEN VAN DITO, bij Krich en Voombergh, van Hallemaal en Hagendoorn, en Willem Borski,	5 pCt. 80 à 80½
ZWEDEN, bij Hogguer en Haspelgreen, ..	5 — 72½ à 75½		

Z E T T I J D I N G.

Den 30sten van bloemaand, in Texel niets binnengekomen; J. Haasch, de Welvaart, van Moss, in Noorwegen dit, is het kofschip, gister gemeld na posttijd te zijn binnengekomen; uitgezeild C. B. Kremer, de 2 Geltsdiers, en R. Visser, de jonge Jan, beide naar Faarsund; de wind W.

Den 28sten, in 't Vlie binnengekomen J. J. Haaschop, de jonge Jan, van Christiaausand; uitgezeild M. J. Blank, Anna Brouwer, naar Riga; H. J. de Boer, Zelden Rust, naar Memel, en J. Pieters, de 2 Gebroeders, naar Toungagen; de wind Z. W.

Den 27sten, op Westerschelling binnengekomen en uitgezeild op dezelfde datum de fransche kaper la Revenge, kapitein van Vliem.

JUDICATURE over de middelen te water en te lande.

Van wegen het officie-fiskaal der convooijen en licenten bij het departement Rotterdam zijn, voor den commissaris-generaal des Konings, tot de zaken der convooijen en licenten te Rotterdam, gedagvaard, voor de tweede reis, tegen den 6den van zomernaand 1809, alle de gecons. die zonden kunnen komen ten beschutte van eene kar, paard en 8 schepels kolengruis, den 6den van wintermaand 1808, tusschen de Graaf en Zeeland aangehaald, en waar voor door eenen Lambert van de Weeteling is caucie gesteld; van het onzuiver provenu van eene kar en paard, en daarop geladen geweest zijnde een halven zak zout, gemerkt A, en nog een half vat, en nog drie zakken zout, gem. als voren, den 16den van wintermaand 1808, in de Heide, tusschen de Aggelsche Kluit en Leende aangehaald; van 2 vaten witte wijn, en een zak met 40 lb tarwe blom, den 20sten van wintermaand 1808, buiten Rozenaal, op den Sundertsche weg aangehaald; van een kistje, gem. RR, daar achter een dubbeld kruisje 1, den 30sten van wintermaand 1808, te Nijmegen, van den postwagen uit den Bosch, aangehaald, inhoudende eenige flesjes eau-de-cologne, alsmede eenige stalen van knoopen, eenige kookjes harde zeep en andere kleinigheden; van het ruw provenu van een kniwingen en daar op geladen geweest zijnde zak, ingehouden hebbende circa 95 lb tarwe blom, den 31sten van wintermaand 1808, te Breda aangehaald; van het provenu van eene kar en paard en daarop geladen geweest zijnde zes zakken met 36 vaten buitenlandsch zout, des nachts van den 7den van lowwmaand 1809, op de hoogte van de Leenderbrug, onder Valkenswaard, aangehaald; van 3 vaten, inhoudende 2 amen olie van zaad, en van het provenu van kar en paard, waarop en waarmede de voorsz. vaten olie zijn vervoerd geweest, des avonds van den 7den van lowwmaand 1809, in het dorp Riel aangehaald; van een vat met zout, en van het ruw provenu van een paard en sleet, waarop en waarmede het voornoemd vat met zout is vervoerd geworden, den 12den van lowwmaand 1809, te Tilburg aangehaald; van een oxhoofd, gem. LH 1, inhoudende 165 kannen jenever; ½ aam jenever LH 2, houdende 63 kannen, nog ½ aam dito LH 1, houdende 56½ kannen, en nog ½ aam dito LH, houdende 56 kannen; mitsgaders, nog van 10 kinnetjes groene zeep, te zamen wegende 600 lb, en van het provenu van 2 karren en paarden, waarop en waarmede de voorsz. goederen zijn ingevoerd, den 12den van lowwmaand 1809, in de Pecl, bij Oploo, aangehaald; van het provenu van eene kar, bespannen met 2 paarden, en daarop geladen geweest zijnde 3 vaten met vreep bier, den 12den van lowwmaand 1809, in de heide, tusschen Rijsbergen en de Meer-schelse-dreef aangehaald; van het provenu van 2 zakken, zijnde de een gem. geweest HV, waarin 64½ lb gemalen roggemeel, en een zak ongemerkt, 108 lb houdende 63½ lb dito gemalen roggemeel, den 19den van lowwmaand 1809, in de heide van Avendonk, na Hogemierden, aangehaald; van 12 halve en 2 heele kinnetjes zeep, en van het provenu van eene kar, twee paarden en een paarden tuig, alsmede van eenige takkebossen, waarop en waarmede voorsz. goederen zijn vervoerd geweest, den 4den van lowwmaand 1809, aan de Leender-Brugge, een half uur van Valkenswaard, aangehaald; van het onzuiver provenu van eene kar en paard, en daarop geladen geweest zijnde vier vaten bier, als een ton diester bier, gem. GRM SCHAPKOY, op beide bodems gebrand GRM, Diester geschraapt, en van nog een ton diester bier, gem. IACOPS, gebrand, IFC, geschraapt, Diest, gebrand, FC, op den onderbodem geschraapt, en nog van een halve ton inlandsch bier, gem. MMW, op beide bodems geschraapt, en nog van een halve ton inlandsch bier, gem. MMW, geschraapt, en LH, gebrand op een bodem, den 11den van sprokkelmaand 1809, onder Ginneken aangehaald; van het provenu van eene kar en twee paarden, en daarop geladen en daarmede vervoerd geweest zijnde twee tonnen met diester bier, den 25sten van sprokkelmaand 1809, inkomende van Poppel, aangehaald; en eindelijk, van eene platte schuit met eenen boom, eene dito schuiten plank, een vatje, gemerkt R, met een kroon op zijde daaronder, inhoudende roode wijn; een vatje, gemerkt GVI, inhoudende jenever; een vatje, gemerkt 12, en op de duigen XII OC, met eene dwarsstreep boven de twee laatste letters, inhoudende jenever, en van een zak, gemerkt A. Keldermans, ANTW, inhoudende tarwe-blom, des nachts van den 25sten van sprokkelmaand 1809, buiten Breda, aangehaald.

GENERALE DIRECTIE der PUBLIEKE SCHULD.

Ten burele van conversie der staatschulden kan thans de inwisseling van certificaten, tegens reuversien, voor recepissen à 7 pCt. geprofficeerd uit de negotiatie van 30 millioenen, vervat in de wet van den 30sten van leutemaand 1808, uitgegeven, tot n°. 6500 inclusive plaats hebben.